

CELDÖMÖK HIRLAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZEPIRODALMI-HÉTILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celdömlők, gróf Széchenyi-utca 12.
Telefon: 55. Csekkszám: 17.258.

Felolvas szerkesztő:
NAGY IMRE

Előfizetési árak:
1 évre 10, 1/2 évre 5, 1/4 évre 2.50 pengő.
Megjelenik minden szombaton.

Légtörténelmi bölcselkedés

Nehezen illeszkedik bele a magyar közönség a háborús viszonyokba. Most, hogy komolyabbra fordult az ország légi terének helyzete s néha megszólalnak a szírányak, közelebb van a veszély a számára, közelebb van a veszély a számára, közelebb van a veszély a számára, közelebb van a veszély a számára...

Nem érdemes, ha bele vág az emberbe, ugys hiába — mondja ez egyik. Nem érdemes lemenni a pincébe, ha megtalálát éri a házat, az sem ment meg bennünket.

Más: nem érdemes lemenni az emeletről, hiszen akkor az is ránk szakad s még tetélzi a bajt. Szól tovább. Szóval semmit sem érdemes csinálni, legjobb ott maradni, ahol van az ember. Tetézik ezt a felfogást még azzal is, hogyha az Isten úgy rendel, hogy megmaradok, hát ugys megmaradok, ha meg kell halnom az óvóhelyen is meghalhatok.

Ismét más felfogás: miért menjek le abba a dohos, nedves pincébe, hogy betegséget kapjak? Szóval mindenki talál valami kifogást, csak hogy megmozdulnia ne kelljen. Végeredményben a lustaság beszél.

Mert, hogy mennyire balga minden ilyen okoskodás, azt könnyű megállapítani.

Először is: az nem bizonyos, hogy Isten az én halálomat rendelte el. Az ilyen fatalista álláspontot ellettí mindhárman keresztény felekezet. Mert lehet, hogy az Isten nem az én halálomat rendelte el; hanem csak az én engedetlenségem miatt, tehát az én botor felfogásom miatt ér el a veszedelem. Isten azt parancsolja, hogy védj-az életedet. A többi aztán az é dolga. Aki tehát nem véd az életét, nem menti ilyen esetben, az annyira mintha öngyilkosságot kövtené el, márdépig az öngyilkosság ugyancsak bűn.

Másodszor: Nem mellékes, hogy az ember az első emeleten lez-sz-csalatja, pocsékká, vagy a földszintről huzzak ki holt-elevenen. Továbbá nem mellékes az, hogy a földszintről huzzuk-e ki holt-elevenen, vagy a pincéből könnyebb sérüléssel. Mert, aki meghal, azt nem lehet meggyógyítani, de aki élve, bár erősen sérülve usza meg, azt még meg lehet gyógyítani. Lehet, hogy bülést

kapzs a pince nyirkos világában, de ez ellen utólag van védekezés s még egészséges lehetzs. De ha meghalsz, mert nem védekeztél, akkor már nem lehetsz egész-

séges. A lényeg az, hogy az embernek kötelessége a védekezés. Lehet, hogy ez sem használ egy vagy más esetben, de ez már

nem az emberre tartozik. Az emberre az tartozik, hogy menesz az inhátát, más szóval: engedelmessédj a légtörténelmi intézkedéseknek.

Külpolitikai szemle

Mi történt Moszkvában — Az orosz király és a trónörökös lemondását követelik — Törökország erőfeszítése a semlegesesség érdekében — Harctéri helyzet

A nyilatkozat,

amit a hosszán tartó moszkvai értekezlet befejeése után kiadtak, konkrétumot nem sokat tartalmaz, így is elég azonban arra, hogy sok jót ne következessen benne Európa. Itt ugyanis nem az a lényeg, mit mond — vagy nem mond a nyilatkozat. A lényeg itt az, hogy mindhárom hatalom megegyezett abban, amit eddig is tudunk, hogy ellenségeiket megsemmisített. Itt három nagyhatalom védi a magát. Legkövetlenebbül érdekel fél Anglia és a Szovjet Anglia egymaga nem tudja levern Niémetországot — Alexander tábornok csak a minap jelentette ki, hogy bár igaz, hogy minden út Rómába vezet, de ezek az utak alá vannak aknázva, a németek védik őket s így még igen hosszú az út Rómába. Eppen ezért szükséges van egy másik hatalomra, amelyik segít, sőt ha lehet, megveri Niémetországot Anglia helyett is. Ezt természetesen könnyű így eligondolni, sokkal nehezebb a kivétel. A Szovjet nem hajlandó Anglia kedvéért megverni Niémetországot. Neki kell a befolyás — egyelőre — egész Közép-európában, beleértve ebbe Niémetországot is a maga egészében, kell a Balkánon, kijárát a Dardanellákban valamint támaszpont Olaszországban. Ezek nélkül az igények nélkül a Szovjet nem harcolna, pedig még a Balt államokat nem is említették.

Nem kétséges s eről már számaltanszor meg akartuk győzőni e hasábokon olvasónkól, hogy Anglia a maga hatalmi állásáért minden áldozatra kapható. E előtte semmi sem szent és sérthetetlen, ha önmagáról van szó. Ígyr fű-lát, meg lesz adja, ha éppen módjában áll s ha a saját érdeke is úgy kívánja, de ha nem tudja megadni, ebből ő nem csinál magának tökéjást. Most, hogy a Szovjetet beuntartas a tűzvonalban, nem kétséges, hogy kilátásba helyezte az

összes Szovjet igények kielégítését, amit az összes kis államok feloldozását jelent. Lehet, hogy azzal a básió gondlattal, hogy ha Niémetország kapitulál, ő megállítja a Szovjetet, mi azonban azt hisszük, hogyha a Szovjetnek sikerülne leverni Niémetországot, még mindig lesz olyan jó katona, hogy az európai bolsevizmus fanatikus katonáival rámenjen az angolra és pocsékká verje.

A magyar közvéleményre ez tartozik s nem az, hogy egyszer egyik oldalra sandít, mászor meg a másikra, ahelyett hogy önmagunkra biznánk magunkat s mi magunk szerveződünk keményre, acéltóssá, hogy ami amit menthető a magyar faj javára, azt mi menítsük és ne másról várjuk boldogultatásunkat. Hogy mennyire helyes ez az álláspont, azt más viszonylatban ugyan, de jól példázza Törökország helyzete. A török köztársasági élnek ritka szép és magas színvonalú beszédet mondott a török parlament megnyitásán. Az emberi élet alapvető kérdéseit érintette s annak adott kifejezést, hogy az emberiség megéssék megfajlítja a mai szörnyű válásából azt a kivetelt utat, amely tartósan kikapcsolja a nemzetek életéből a mai megpróbáltatásokat. Törökország továbbra is semleges marad elől már alig lehet kétsége az európai közvéleménynek. A Szovjet oldálan legkevésbé fog belépni, legalább is addig nem, míg a józanság fogja ifjítani a török külpolitikát, hiszen a Szovjet hatalom megnekedése a török-nacionalistá élét halátát jelentetheti. — A török külügyminiszternek Edouard történő kairói megbeszélését is ehébel a szempontból kell megitélni.

Az olasz válság

Badoglióék oldalán tovább tart Benedetto Croce, a világűrész-tekikus, filozófus és kritikus annak a véleménynek adott kifeje-

zést Badoglióval való beszégetése során, hogy a királynak és a trónörökösnek halandékaltalanul le kell mondania s a határozás napolyi hercegnak kell kormányzótanácsa mellékelésével átadni a koronát. Közben a szövetségesek újra megegyeztek arra nézve, hogy a lassuzmust teljesen ki kell irtani a vezérőkeket, észteket eltemeni láb alól. — Ugyanez áll a németekre is. — Ússza kell átitani a demokratikus életformát, hisz ez lesz a legbiztosabb megőllője Olaszországnak. Az áruhárs-ért tehát elég magas árat fizet az olasz uralkodó család is.

Mussoliniról árnyalg kevés iri hálhatót, úgy látszik nagy erővel megy a szervezés minnkája, hogy mire viszik, ma még nem lehet tudni. Az olasz nép nem egyelő Mussolinival, ez alapvető nehézség. Úrrá tudnak-e lenni a nehézségeken, ma még nem dűnthet el. Az ország hadszíntér. Az áruhárs előtt az angol-aszok bombázzák önkre Népolyt, most pedig a németek támadják szakadaltalanul, mint utánpótlást göncpótot.

Egyes jelentések hírt adtak Ciano letartóztatásáról, aki első között fordult szembe az áruhárs szomorú örúában Mussolinival. Soráról közelebbi jelentések nem érkezek.

A frontok helyzete

lényegesen nem változott meg. Keleten váltokozó harcok foly-nak. Olaszországban a németek a nekik legmegfelelőbb úttemben húzódnak nagyon lassan felléle. Ha így megy akkor évek kellene, míg a döntő harc színre-lyéren megékezznek. — A tengerekre megélelünk a harcok, de régi talajteményt még nem érték el a német tengerelátt-járok.

Anglét szintelenlétl támadják a németek. Közelebbi jelentésnek kapott a saját nyilvánosága Ley miniszter kijelentése, hogy Fildler új fegyverrel segítségével 6 hét alatt eltörli a föld színeről

a brfi városokat. Ilyen nagy jelentőséget minden alap nélkül nem tehet egy felelős miniszter. Azóta eltelt 2 hét s közelbeli jelentés sem a legverebb, sem a támaszok erejéről a eredményéről nem érkezett. Angolozás gépek viszont időnként megfogadják Délmetémet, Ausztriát s a elrepülések során nyugatmagyarországot is érintik. Közlebről éppen a mi vidékünk is Szárványosán bár, de ismételt lekapta a nyugati részek a léghá-

ború komolyságából.

A háború kimenetelére még mindig nyílt. A japánok is húzzák az időt s főidőnként egy-egy támaszpontot kiirttenek. A kelet-ázsiai helyzet azonban mintha erősebbé mutatna, valami kézzel aminek ideje itt is volna már. A japánok mégis készülnek, hogy teljes erővel lépjenek fel. A moszkvai értekezleten úgy látszik, nem sikerült a Szovjetek Japán ellen izgatni.

Talán sehol sem idézett elő a két világháború olyan nagy pusztítást, mint a vallás-erkölcs terén. A keresztény egyház kezdetlőtől fogva a szeretetet, a békét, a igazságot hirdette a ma mindencsak az eszmék milliók átkába, kényébe, s hájájába és átkába vannak beáztatva s a vallás-erkölcs nagytáborában a kereszténység és a vallás csodjéről tartanak diadalmas beszédeket. Nincs igazuk, — nem lehet igazuk. A keresztény vallás kétezer éves igazsággal nem dőlhetnek meg soha! A keresztény vallás örök eszményképe, soha el nem múló értéke a Krisztus. Az ő egyénisége pedig örök, élő tiltakozás minden erőszak, kegyelenség, gyűlölködés ellen. A hívő emberek lelkeiben él a remény, hogy talán majd megduszulnak az erkölcsök mégis ebben a rettenetes világégésben, talán fellérik az önzők a földi javak hiábavalóságát s ledőlnek a válszafalak az emberek között s nagyobb hatalom lesz ezután a szeretet, mint volt eddig.

En meggyőződéssel hiszem, hogy a világ erkölcsi megújulása csak a keresztény etika alapján következhet ki. (b—k—e)

megértéssel. Dr Papp Ferenc együtt áldomik az életre elhúzó Papp Ferencel. Áldomik Kemény Zsigmondral a mai Zöld, Időkben egy boldogabb, békésebb, magyarabb világról. Legyen álna és pihenése boldog és egyszerű megáldott.

Bertalan Sándor

Szenczel László:

A halál és tanítvány

Regény Apáczai Csere Jánosról

A nagytehetségű fiatal erdélyi író, akinek egy Erdélyben megjelent regénye már méltó feltűnést keltett, a tragikus sorsa magyartudósnak, Apáczai Csere Jánosnak életregényével végleg elfoglalja helyét a „beérkezték” sorában.

Apáczai sorsa örökösen kiérett, szomorú és mégsem csüggesztő példa mindazok szemében, akik emberek és intézmények maradiságával szembeszállva, új eszmék meggyökerezésére szánják életüket. Apáczai, amikor ösztöndíjas szegény diákként Nyugatra ment, nem „ugaró” távozott, hanem egy letelepítendő és avulni egy elmaradott kezdő erdélyi kultúrából. Az új eszmék, amelyeknek megvalósításáért a nyugalmas németalföldi életlőr lemondott, nem idegen levegőt akartak Erdélybe behozni, ellenkezésképp, magyarrá akarták tenni a latinnyelvű tudományi hozzárterebűve tenni mindenki számára. Jórészt idegenek voltak azok, akik tektáiták, befolyásukkal elgáncsolták. Gyűne teste nem bírta sokáig a küzdelmet, az igazalmak, a nyomorúságot. Reménytelenül, legyőzötten kellett meghalnia. „Nem értették meg kortársai! — mondja könyvének utolsó sorában Szenczel — elbuktak az eszmék, amelyekért küzdött, s a mostoha sora néhány esztendő alatt a semmivel tette egyenlővé azt, amit elért. Hazája és egyháza vakosított századok küszöbére lépett s gondolatlán, vívmányai még nevével is hamarabb mentek feledésbe. Mily szerencse, hogy abban az égi körben, ahová jóteknő halála jutattja, a Gondvitelés nagy tervei elvonták annak a nagyobb és gyászosabb halálának a látványától, amelynek egész életműve áldozatul esett.”

Amíg e szép, emelkedett sorokig eljut, Szenczel könyve színesen leírja végig Apáczai életét a híven megrajzolt külföldi egyetemeken, ezerméle és házassága megható történetén s azon a ketős küzdelmen, amelyet a tudományok megismerésére még alkalmatlan magyar nyelvről eszméinek konok ellenségével folytatott, de megmutatta az a mélységes szeretet, amely nyomába szegődő tanítványaiban kellett — a szenvedésnek azt a szent jutalmát, amely az Apáczai utódokat évszázadok múltán újra, meg újra elindítja az ő örvényén.

Új Idők Irodalmi Intézet Rt. kiadásában jelen meg.

Gondolatok a tisztá erkölcs elhanyagolásáról

Ha szigorú, elfogulatlan szemmel vizsgáljuk mai társadalmunkat, abban igen elismorotó tényeket kell tapasztalunk, melyek a keresztú eszmék terjedésének útját állják, mi több, ellenük munkálnak. Megdöbbentő, hogy még mindig retentán nagy önzés dominálja korunkat. Az önzésnek nem arról az alakjáról szólunk, amely valók született, mely létünknek eszenciális tartozéka s más érteni jogos létigényeit nem érinti, hanem az önzésnek arról a kóros elhajlásáról, helyesebben beteges túltengéséről, mely nem ismerve sem az igazságot, de még csak a jó léle korlátait sem, keresztül gazol minden egyéb érdeken. Azt lehetne feltélni, hogy az emberiség kulturális haladását élet fogja venni az önzésnek, de sajnos az ellenkezőjéről kell meggyőződnünk. Ez ez nem túlzás, mert látunk és érezzük kell, mily tömördek a vértel megpecsételt, világi és emberiség megteremtő bizonyosságot tesznek állításom helytállása mellett a most folyó borzalmas napoknál véres eseményei. Hibául róható-e fel, ha a tengernyi vér hullására borzalommal tárjuk el szemünkét és az erősebb lelkeknek is megingos az emberiség egy jobb jövőjének reményébe vetett hitünk?

Megingos, de össze nem omlik és nem fog összeomlani soha! Mert erős keresztényi alapokon nyugazik a mi hitünk temploma. Ha rendeltetésű meg tudta állni a történelem vízvártajait, ez az erős hit sziklaszerűen tudja állni mészre járó időknek minden eseményén is. Bármi történjék is, nekünk, hívő keresztényeknek nem szabad elcsüggednünk. Ebben minden hívő keresztény egyetért. A magam részéről megingathatlannal meggyőződéssel vallom, hogy az önzésnek a nemzetekről is tapasztalható áberreléséről a tisztá erkölcs elhanyagolásában kell keresnünk. A századéves erkölcsellenességét kell felismerni tenni mindenért. Megmátelyez az a társadalom minden rétegét. Ebben, csakis ebben rejlik fertőző talaja minden bomlasztó tünetnek. Ebben található a keresett okok eredője.

Mikor az első világháború tombolt, azt hittük, hogy ennek meg lesz az a tisztító hatása, mely után új gy nemzedék fog sarjadni az elpusztult romokon. Hogy ez a zivatar majd ledönti az emberek közt lévő akadályokat, osszéb hozza a szíveket, hogy az önzés rút szellemét végképp kirtsza. Hogy a hún fertőző csatrák izzata úzi, hogy a gyarló

ember a maga erősségét végre is megátalítja az erős istenben. De ma féjaldalommal és szegénnyel valljuk be, hogy keserűen csalódtunk. Ime, itt az új világégek, mely rombolóbb, lőzetosabb törzseinek bizonyít minden eddig látott fergességét. Eddig is rombolt annyit úgy az anyagok, mint az erkölcsök terén, hogy sok évtizedek munkája sem épült újra. Hogy valami jó áradna belőle, azt már csak a nával optimisták, az ábrándozók hiszik.

Dr. Papp Ferenc 1871—1943.

A cselekményi közkörházban október 13-án hnyta le szemet örök álomra. A halálát hírüladó gyászjelentés Kemeneesalja társadalmát kevés kivétellel hidegös hagyta, mert hiszen nem ismerjük dr Papp Ferencet. Úgy gondolom — kötelességet teljesített akkor —, amikor röviden ismerettem e nem mindennapi tehetségű fajmagyar pedagógus életét.

1871-ben született Nemesmagyari (ma Kemeneesmagasi), ahol édesapja köznevelésben álló tanító volt hosszú 42 éven át. Annak a Papp Ferencnek volt a fia, aki megajándékozta a magyar evangélikus gyermekeket az általa szerkesztett „Tanokny”-vel, mely könyv három évtized alatt 9 kiadásért ért el. A tanítók mintaképe volt az idősebb Papp Ferenc, aki nagy tudással, pedagógiai elgondolással a nagy híre emelkedett iskolájában valóítottá meg. Vidékéről is hozták iskolájába a gyermekeket, mert tudták, hogy, aki Papp Ferencről tanul, az életben sokkal jobban boldogul. Ebben a környezetben nevelkedett az Ifjú Papp Ferenc s nem csoda, ha élet pályán szintén a pedagógus pályát választotta.

A szegény lőcumban tett érettség vizsga után beiratkozott a budapesti egyetemre, ahol 1896-ban a bölcsészettudományok kandidátyllírás doktorává avatták. Tanár! oklevelet 1897-ben szerzett meg csupa kifünő eredménytel. Egyetem tanulóival alatt a gróf Teleky családnál nevelkedött az a nyári szünetű Gervaszegzen (Erdély) tőlhöz, ahol az akkori Erdély neves férfiall megismerkedett. Erdélyi tartozkodása adja magyarázatát annak a nagy szeretetnek, amellyel báró Kemény Zsigmond életével foglalkozott. Kemény életrajzát két kötetben írta meg. E művét a Magyar Tudomány Akadémia adta ki. Az adatok legnagyobb

részét Kemény Anna bárónőül kapta (Pusztakamarás).

Másik nagy műve az ugyancsak kötetkötés „Gyulai Pál” című életrajz. Ezt a művét is az Akadémia adta ki. Az Akadémiának levelező tagja lett 1921-ben, míg rendszeres tagja 1939-ben választották. A Kistaludt Társaságok már 1921-ben rendszeres tagja volt.

Tanári pályáját az Országos Nőképző Egyesület leánygimnáziumánál kezdte. (Ma Vercz Pálné leánygimnázium.) Innen 3 év múlva az I. kerületi állami gimnáziumhoz került, 1918-ban áthelyezték a budapesti tanárképző gyakorlati gimnáziumához, ahol nyugdíjaztatásáig: 1932-ig működött.

Számos elismerő levél és kitüntetés, érem bizonyítja a tanári pályára sikerült. 1919-ben igazgatói megbízatást is kapott, amit azonban egy év múlva elhárított magától, mely magától járó adminisztrációs munka elvonta volna őt az irodalomtól. Pedig arról lemondani nem akart és nem is tudott.

Nyugdíjaztatása után is a fővárosban maradt, mert hiszen nagy irodalmi tervei voltak s azokat megvalósítani csak a központban lehetett. A nyugalom ével számára nem pihenést, hanem inkább megzestítet munkát jelentettek, mert hiszen erre az időre esik „Gyulai Pál” című művének megírása. Pihenést is vágyott dr Papp Ferenc. Szívét húzta a szülőföld s feleségével együtt (szül. Horváth Jolán) az év tavaszának végén hazajárták Kemeneesmagyára, a régi-Horváth kisvába. A lélek útj maradt a nagy és hosszú munkában, de a testet az alattomos betegség győzötte, kihozta, míg azután október 13-án egy áldott élet végére tett pontot a kérélehetetlen halál. Dunántul, Közlebről Kemeneesalja nagy szülőföld, Erdély szerelmese.

A Cselekményi Hírlap

a magyar fajl őszertartás munkálója. Eredményes munkáját a tónyek bizonyítják.

A Rokonnépek Intézete

Igen, van ilyen intézet is. Jegyzeztük meg jól a nevet, mert a közeljövőben sokszor találkozunk majd vele. Fíntől SUKUKANSOJEN LAITOS a neve, észült pedig SUGURAHVASTE INSTITUTU. A pontos címe: Budapest, XII. Márvány-u. 28. III. 5.

A Rokonnépek Intézete ez év januárjában létesült a magyar külügyminisztérium kulturális osztálya anyagi támogatásával. A közeljövőben azonban már a nyitást látni igyekezünk majd járni. „Mi a célunk az intézettel? — Az, hogy a rokonnépek, finnekek, észtek, magyarok és a többi kácsi rokonnak élvezetes különböztetés után újra egymásra találjanak, egymást megismerjék és egymást megszerezzék úgy, hogy sóha többé el ne váljanak.”

10.000 levelező

Hogyan akarják a rokonnépeket egymáshoz közelebb hozni? „Elosorban levelezés útján. Intézetünk irodájában közél tiszor finn és magyar diák címei van névsorokban. Azoké, akik egymással leveleznek. A névsorokból csak párat ragadok ki. Itt van például a békéscsabai Állami leánygimnázium névsora 190 levelezővel, a kolozsvári református leánygimnázium névsora 216 finnekkel levelező diákjainyal. De a finnek sem maradnak el mögöttünk. Itt van például a turkui leányiskola névsora. Készel 600 finn diákianya kér benne magyar levelezőtársat.”

Álmélkodva hallgatjuk ezeket a meséket illő szemközti Egyetlen iskolából 216 magyar leány és egyetlen finn iskolából 600 finn leány, összesen 10.000 kért levelezőtársat a rokonnépek leányai és lai közül! Tíz ezer lelkes finn leány és tíz ezer tiszor lelkes magyar diák. Hiszen ez óriási ábor!

Hány évig gyűlt össze ez a pengetes levelezni kívánó?

„Nem évek, hanem napok alatt, szinte egyetlen előadó körút során” — válaszolja Zongor Endre a Rokonnépek Intézetének veze-

tődjével Finnországba utazott, hogy ott széleskörű mozgalmat indítson a finn-magyar ismeretlenség érdekében. Amikor elindult éppen akkor kezdődött a második finn-orosz háború. Magindultuk újra a leglátványosabb Helsinki és más finn városok ellen. Az idő tehát nem volt kedvező és hetek múltán Helsinki-ben mégis körülbelül ötszázan jelentkeztek a magyar nyelvtanfolyamra. Soha nem tanultak annyian magyarul Helsinki-ben mint akkor. A magyar nyelvtanfolyamok közös záróünnepén után/Zongor Endre körútra indult és meglátogatta Finnország minden nagyobb városának minden középiskoláját és beszél a finn diákságnak arról, hogy nekünk magyaroknak, finneknek, észteknek és minden ml rokonnaknak össze kell fogunk, mert különben elsöpör bennünket a mai élet szörnyű vihára. A diákság lelke tiszor fogott. Lelekeseiditk leirhatatlan volt. Tamperében, Finnország legnagyobb gyárvárosában például az egyik leányiskola növendékel — közél ezer diákianya — az előadás után kifutottak az iskolai udvarára, onnan pedig az utcára és bazsallat dalokat énekeltek. Pedig a csendes északi testvéreinknél nem igen szokták a lelkesesiditket így utcára vinni. De hát akkor nem mindennapi dologról volt szó, hanem arról, hogy a testvérek, a finnek és a magyarok újra találkoznak. — És a mit északi testvéreink szívt magdon megfordította az a ki-mondhatatlan nagy öröm, hogy a messze délre szakadt testvéreikkel, a magyarokkal találkozhatsanak. Ez a nagy örömidit pedig már nem lehetett szörbe zárni, vele ki kellett szaladni az utcára és ott dalba kellett azt kiáltani.

A nagyobbik csoda azonban csak ezután következett. A nem is egészen két hétté tartó körút után a magyar levelezőtársait, magyar nyelvtant kéro diákok leveleivel a nagarkja indult el Finnország minden városából és minden iskolából. Helsinki-ből a finn cenzura egyetlen hatalmas nagy börtönbe zárta továbbított később Magyarországra azt a közél 10.000 kérelmet. Kevés cenzura látott ilyen „tartalmas” levelet. Nem csoda. Hiszen ebben az egyetlen kövér „levélben” 10.000 diáknak 100.000 kérese, vágya, álma volt. Az egyik azt írja szerényen, hogy nincsen nagyobb vágya, mint az, hogy neki magyar levelezőtársa legyen. Nem fontos, hogy fiatal-e az illető vagy időse, szőke-e vagy barna, csak az a fontos, hogy magyar legyen. Az „igényesebhek” megírják azt is, hogy a levelezőtársa barna legyen vagy kékszemű, eleven vagy csendes, hazáját szerető, művészetek vagy irodalom iránt érdeklődő, 162 cm magas, 16 éves, városi vagy falusi, stb. stb. Mennyit testvér után vágyó szív és a testvért kereso szeretőből, mennyit tiszor és tiszor baráti kéz nyulik felénk onnan északról és mennyit szeretőlök sugárzó szempár tekint reánk onnan fentről, a messzi ezertörősgéből!!!!

De átfordósodik a magyar szöve la, ha a finnekről hall. Ez év április végnél, illetve május elején a Rokonnépek Intézetének

vezetője két finn tanárt — Viano Silvennanta és Viljo Teronen — vitte el Debrecen, Sepeszentgyörgy, Csikszaroda és Kolozsvár iskoláiba, 12 nap alatt, illetve csak 7 nap alatt, mert a többi utazásban teit el, összesen 35 ünnepegen 37 iskola, város közőnségét lelkeseitette a testvéri összefogásra. Nem egy ünnepegen az ezret is megközelítette vagy tul is haladta a jelen voltak száma. A lelkesesidit lelri vagy elmondani nem lehet. Azt látni, hallani kellett volna. Egy hétté tartó szakaszban ünnepek voltak az a körút. Amerre csak jártak nem ünnepek lakomák csak bárcsallengélese kísérte útjukat, arra nem is maradt idő, hanem ezrek torkából felcsendülő magyar nóták, a magyar himnusz, a finn himnusz.

Ezrével tanulnak finnül és magyarul

Aki a rokonnépek egy Hávai vagy leányával levelez, az meg is akarja tanulni a „testvér nyelvet. Nem könnyű dolog ez. Mégis akad elég elszánt ember, aki nem törődik fáradsággal, idővel, hanem éjt napot egyéve léve igyekszik” megtanulni a testvérnép nyelvét.

Arról értesülünk, hogy a Rokonnépek Intézete vezetőjének az elmúlt tanévben 540 tanítványa volt Budapestben. Csak a Szilfgyi Erzsébet leánygimnáziumban 121-en, a piarista gimnáziumban pedig közél 130-an jelentkeztek a finn órára. A Veres Pálné leánygimnáziumban 150 leány jelentkezett, de az ó tanítvámskra nem maradt már idő.

Finnország sem marad el mögöttünk. Az előbb említett körút eredményeképpen a turkui leánygimnáziumban 198-an határozták el, hogy magyarul tanulnak, a kuoipit leánygimnáziumban pedig 150-en.

Megtudjuk azt is, hogy az egyik budapesti iskolán kívüli csoportban egy nyolcvanhoz nagyon közél álló néni volt a legszorgalmasabb „diákja” és tavaly Finnországban pedig háromévesif évesek voltak a legfiatalabb „finnugor nyelvészek!”

Kik segítenek a munkában?

„A volt tanítványok. A finn-orozági munkát például egyik korábbi tanítvány, Osmajagi Deivégi teljeseren öndöntö. Pár nédelte a Helsinki-be érkezése után már 218 tanítványa volt. A tanulmányok Finnországban isingyvesnek. Az ifihoni munkában is főleg a tanítványok nyújtásnak. Egyik-másik már annyira jutott a finn nyelvben, hogy hosszú leveleket ír a levelezőtársának vagy akár a tanítást is el tudja majd látni. Egy 17 éves diákianya úgy egy évi tanulás után annyira megtanult finnül, hogy nemcsak finnül levelez vagy tanít, hanem a nyárom már egy leányok számára írt finn ifjújégi regényt is lefordított magyarra, stb. stb.

Finn kölcsönkönyvtár

Az Intézet kölcsönkönyvtára is rövidesen megkezdte működését. Csakély könyvtári tagokai díj névelben finn-tárgy magyar, német, angol nyelvű könyvek (természetesen finn és később ész nyelvek) le) kölcsön vehetők akár vidékre is. Könyvtárjegyzéket és ismeretlöt az intézet bárcinek szívesen küld.

Újabb tervek

„Terv van rangregek. Közféltek csak egyet igyekezünk majd a béke előtjével tanulmányokat rendezni. A tanulmányokat teljesen újszerű módszerrel fogjuk lebonyolítani. Úgy akarjuk, hogy a tanulmányútban való részvésel nekem a gazdagok kiváltsága legyen vagy a kiflőns képesség leg megidőtöké vagy a hivatalos szőzfőnyben részveit pár emberé, hanem a becsültes és arra méltó magyaroké. Mert hiszen a finn-magyar-ész rokonnépek úgyne nemcsupán a tudósek vagy a nagyvilágot író művészek és gazdagok kiváltsága, hanem minden magyaré, az egész fajánké.”

*

Esetleges felvilágosításra emögél: A Rokonnépek Intézete elnökösi társálya (Vieszgeri Kálmán u. III. 284/A), Budapest, XII. kor. Márvány-u. 28. III. 5., Telefon: 157—016.

Közellátási tudnivalók!

A beszoigáltatási lapról

Azoknak a földtulajdonosoknak, akik szabófélddel nem rendelkeznek, így gazdakönyvük sine, de vásárlásra jogosított kereskedőnek termény vagy termékét kiávnak eladni, kérelmükre az állandó lakóhelyük szeriat illetékes községi előjáróság „Beszoigáltatási lap”-ot állít ki. Azt, akit beszoigáltatási lappal látott el a községi előjáróság, beszoigáltatási jutalomban részesít. Beszoigáltatási lapot nem igényelhetnek tehát jutalomra nem tarthatnak igényt azok, akik csőplőgerekeregetből, vagy a malom vámkeregetéből szozigáltaknak be gabonát.

Azok a termények és termékek, amelyek után a beszoigáltatásra nem kötelezettek jutalomban részesíthetők a következők: búza, szeszereses, árpa, morzsolt és csővesukorica, burgonya, bab, napraforgómag, őskmag, hízottsertés, legalább 20 kg élőelőnybe beállítani való sertés, vágómarha,

növendékmárha, vágóborjú, vágójuh, vágóbarány, baromfi, tehén, tejtökös és gyapjú.

Február 1-ig vágatók az üszőborjúk

A földművelésügyi miniszter reudeletet adott ki, melynek értelmében a kétévessel fiatalabb tehenekre, üszőkre és üszőborjúkra, valamint bivalytehenekre, bivalyüszőkre és bivalyüszőborjúkra megállapított, de a kéthónaposnál fiatalabb üszőborjúk és bivalyüszőborjúk tekintetében november 1-ig felligvezett vagy a nagyvilágot folytatólag február 1-ig felligveszték.

Zsirbeszoigáltatási köteleesség újabb szabályozása

A közellátási miniszter a levágó sertések utáni zsírbeszoigáltatási kötelesegét úgy szabályozta, hogy a közgyógyászatra levágó sertések után 6 kg olvasztott sertészsír kell nagyban áron beszoigáltatni.

34.400 db

nyeremény

700.000 P

összegben

50.000 P

főnyeremény

25.000 P, 10.000 P, 5.000 P,

2.500 P, 2.000 P, 1.000 P, stb.

Ezt nyújtja

A 61. m. kir. játékösszeállítás

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Egész sorsjegy 4 P,

fél 2 pengő.

Húzás: december 3-án.

A magánlogvasztás céljaira le-
előz sertés után 4 kg,
további sertés után pe-
8 kg sertésért kell a kü-
glisárgyűjtőnek beszoigáltatni.
A beszoigáltatott sertészüről a
vételjeggyel köteles
azok számára, akik
gazdáknyvel rendelkezők és
az fly módon beszoigáltatott
sürmeenyelget a vételjeggye-
lapján beszámítják a gazdának
sürme beszoigaltatási kötelezése tel-

**A káposztakészlet
beszerzése**

Ismétletlen felhívja a közzeltá-
si hivatal a lakosság figyelmét,
hogy káposztaszükségletét sze-
reze be, mert a közönséget elő-
jegyzett káposzta nem kerül le-

**A máv. bérletfűdékek után
kiadott gazdákönyvek
bevonása**

Felhívja a közzeltási hivatal
-adásokat, akik a vasúti bérlet-
fűdékek után kaptak gazdákönyvet,
hogy azt a közzeltási hivatalban
adják le.

**Mit szabad szállítani
Budapestre?**

(Folytatás.)

Hagyadék csak 10 kg-nál nem
nagyobb mennyiségben beszoigad-
ható szállításon akár készpón-
gyzárban, akár vasúton, hajón
vagy postán. Ennél nagyobb
mennyiségű hagyama szállítá-
sához a Mezőgazdasági Termelői
Egyesület Szövetkezős által ki-
adott szállítási igazolvány kell.
Legfeljebb 10 kg hagyama azon-
ban minden külön engedély és
igazolvány nélkül szállítható.

Baromfi Budapestre vinni ál-
talanban nem szabad. Kivételt ké-
pez 2 drb tyúk, vagy 4 drb csir-
ke, vagy 1 drb pulyka, amit a-
kár kézpódszállás lehet vinni,
akár postán fel lehet adni külön
engedély, vagy szállítási igazol-
vány nélkül, akár élő, akár le-
vágott állapotban.

Tejel és tejtermék Budapestre
háztartási szükségletének fe-
dezésére csak az Óstermező szál-
líthat. Azt, hogy az Óstermező a
saját gazdaságában termelt tejet
vagy tejterméket háztartási szük-
ségletének fedezésére szállítja,
a termelés helye szerint illetékes
községi előjáróság igazolása a-
lapján a polgármester által ki-
adott igazolvánnyal kell igazolni.

MOZIK MUSORA

NEMZETI MOZI CEÖLDÖMÖLK
November 6, szombat, 7, vasárnap
Egy boldog század csinál
Latabar Kálmán, Rajnay,
Egry Mária, Hildvághy,
November 10, szerda, 11, csütörtök
Fekete Illiom
Főszereplők: Vivienne Romance,
Georges Flamant, Guillaume de Sax.
ÁRPÁD MOZI KEKEMENYHÁZI
November 7, vasárnap
Sárluttza
YONK FILMSZÍNHÁZ BÉKÉSHÁZ
November 7, vasárnap
Tavaszi Álom
Főszereplők: Willy F. Adelhöld S. etb.

HÍRLEK

— **Esküvő.** Csótor Ilona és
Mórocz Lajos (Tokocsa) t. hó 19-án
délután 4 órakor esküsznek egy-
másnak örök hűséget a ceöldö-
mölki evangélikus templomban.

— **Eihunyt** Öreg Iparos. Id.
Koczor József ácsiparos 68 éves
korában rövid szenvedés után
szeptember hó 22-én elhunyt. F.
hó 24-én délután 4 órakor temet-
ték nagy részvét mellett. A ceöldö-
mölki Iparos Társadalomnak
volt egyik oszlopát tagja. Közeg-
ről került egész fiatalon Ceöldö-
mölkre. Hálaát a messze vidéken
is nagy részvéttel kellett. Öve-
gye, fiai, Koczor Dániel villamos-
sági vállalkozó, Koczor Lajos
máv. iródatiszt, egy leánya, 14 u-
nokja, 10 dédunokája és kiter-
jedt rokonsága gyászolja.

— **Esperesi** Kalász gyűlés.
A kemencesajl r. kat. esperesi
Kalász gyűlés szervezettel az el-
múlt szombaton a Kat. Ház nagy-
teremében Tanay Ferenc esperes
plébános elnöksége alatt közgyű-
lést tartottak, amelyen a jövő
évi munkatervet tárgyalták le.

— **Tanítóválasztás.** Horváth
Margit alsósági lakost, a szombathelyi Kalász egyesületék tit-
kárát az oladi röm. kat. egyház-
község tanítófényé választotta.

— **Kalász** titkári kinevezés.
A szombathelyi Egyházi Főhatós-
ág Horváth Józsefnek sz. Gábrriel
Irény vőnökki tanítónót a kemes-
enásajl esperesi kerület Kalász
titkárává nevezte ki.

— **Elkészül** a jánosbázi köz-
ségéhez. Az új jánosbázi köz-
ségéhez építkezési munkálatai már
teljes ütemben folynak. A telo-
szerkezet és a tető a napokban
teljesen elkészül s így a téli i-
dőszak beálltával a belső munká-
latok zavartalanul folytathatók
s a tavasszal már teljesen elké-
szülhet a szép középület.

Hirdessen lapunkban!

**Rendszeresítések a Máv-
nál.** A Máv. Igazgatósága Garay
Zoltán, Bause József, Horváth
Károly, Matusz András, Patay
József, Márkus József, Exner La-
jos és Rác István öraberés mo-
zdonyvezetőtanoncokat napibéres
mozdonyvezetőtanoncoknak, Pin-
tér Ferenc öraberés pályamester-
ter napibéres pályamesternek és
Korc Lajos öraberés kovcsivizsgáló-
lót napibéres kovcsivizsgálónak
rendszeresítette.

— **Krisztus király ünnepély.**
Az elmúlt vasárnap délután a
polgárhiskola nagytermében del-
után 5 órakor a r. kat. egyház-
község Krisztus király ünnepélyt
tartott, amelyen a hívők nagy
számban vettek részt. Az ünne-
pély középpontjában dr Horváth
László járásbírósi elnök nagy-
vonalú és gondolatokban gazdag
előadása állott.

— **Felvétel** a vasúthoz. A
szombathelyi Üzletvezetőeg. So-
mogyi Géza alsósági lakost a
ceöldömölki 100házas iródati ó-
ráberésnek felvette.

— **Körvádaszatok.** Horváth
Lajos ceöldömölki állatkereskedő
személyei vadászterületén va-
sárnap volt a körvádaszat, me-
lyen 97 drb nyul került terítke-
re. — Hj. Kurdyai Kálmán ceöldö-
mölki gabonagyároskereskedő
külölvati vadászterületén hétfőn
volt az évi rendezés körvádaszat,
amelyen 14-en, köztük a buda-
pesti gabonakereskedelem, veze-
tő egyéniségek vettek részt. A
vadászaton 148 drb nyul került
terítkekre.

Fizessen elő lapunkat!

— **Árdárgítás** Jánosbázán.
Császár Istváné jánosbázi rövid-
árkereskedők följelentették, hogy
közvetlenül árukat a megállapított
árnál jóval magasabb áron adta
el. A készletet elkobozták és az
eljárás megindult ellene.

— **Felkelt** vásároltak János-
bázán. Stanovics Istváné és
Németh Józsefne jánosbázi lako-
soktól szeptember hó 29-én a
csendőrség nagymennyiségű húst,
kolbászt és egyéb élelmiszert
kobozott el, valószínű áron felte-
vés, hogy azt maximális áron jó-
val felül vásárolták meg. Az á-
rukat a közönségi előjáróságnál
letébe helyezték. Kihálgatásnak
alkalmával nem voltak hajlandók
nyilatkozni, hogy kikről vásárol-
ták meg azt. Azt mondták a jegy-
zőkönyvbe, hogy előttük ismeret-
len egyénekől vették meg. Az
eljárás megindult ellentük.

— **Reformációi** emlékünnep-
ély az év. templomban. A
ceöldömölki ev. templomban va-
sárnap este 6 órakor volt a re-
formációi emlékünnepély, ame-
lyen a hívők nagy számban ve-
tek részt. A segédlelkész ímsja
vezette be az ünnepélyt, utána
Gyürtsi Dezsa tanítónővendék
szavalt. Smdéltűsz Ernő répela-
ki ev. lelkész az „On-reformáció“
címen tartott előadást, amely
előadás szép tanulságként marad
fenn a hallgatóság számára. I-
hász Mária tanítóképzés énekeit
utána, éneke képzett és kellemes
hangja nagyon jól hatott. Ezután
Egyed Irma tanítónő szavolata
következett, melyről a legjobbát
és legszebbet mondtakuk el. I-
mával ért véget az ünnepély.

— **Betőrés** Borgátán. Október
28-án ismeretlen tettesek betör-
tek Szalay István borbátal ve-
gyeskereskedő üzletébe s onnét
500 pengő készpénzt, valamint
nagyobb mennyiségű dohányme-
nyelt vittek el. A nyomozás azo-
nán a legnagyobb erővel meg-
indult a múltán az elsőlétfítés
leje alatt követték el a betörést,
a tettesek a statárális bíróság e-
lé fognak kerülni.

ELADO HAZ

Ceöldömölkón,

mely áll: 3x1 szoba-
konyha, 2 szoba-
konyha és 1 szoba-
konyhából.

Érdékklónni lehet:

Ceöldömölkón

Hollósy-ór 4. szám alatt.

— **Számadó** közgyűlés.
A ceöldömölki evangélikus Négy-
let folyó hó 7-én, vasárnap del-
után fél 4 órakor az év. őj imo-
lában tartja számadó közgyű-
lést, melyre a tagokat szeretők
hívja és várja az elnökség.

— **Hűnkünnep.** A sárvai
köztemetőben levő hósi sírok
nov. 1-én délután 4 órakor be-
gyeletes ünnepély volt a ková-
köz- sorrenddel: 1. Himnus
játékotta a levente zenekar. 2.
Egy levente szavalt. 3. Embé-
szédet tartott Keller Ferenc pú-
lak. tanár. 4. Betőhven: Gyula-
dulójt játszótt a levente zen-
kar. Ezután a koszorúk elhely-
zése következett. Végül a sz-
zatot játszotta a levente zenek-

— **Elragadták a lovak.**
múlt szombaton halálós a
cséltenségg történt Szerényi I-
séghen. Ugyanaz Molnár Ist-
séghényi kiábrtókos
Merics István 54 éves ga-
gi kocsis lovas fogatona
hordott a mezőre. A fafa i-
nál a lovak valamitől megje-
Merics meg akarta őket fék-
azonban nem sikerült neki.
kocsiról lebukott, a lovak e-
hasba rugta, a kocsi kerekéi
mentek rajta, aminek követ-
kezőben több bordatörést, kézi-
és fején kisebb-nagyobb zud-
sokat szenvedett. A telet-
nyomban kihívott mentők a-
nal beszállították a ceöldöm-
közkörházba, azonban
már nem lehetett rajta és a
lésebbe belehalt. A megjellett
mozás szerint a szerencsétlen
ért senki sem terhelte felető.

— **Megváltozott** a házhal-
osztás. A legutóbbi házgyű-
lésen a házhelyigénylés a B-
nyádv János-utcatóli Alsóság a-
nyádván és Pördömölkón lett
na. Akkor 204-en jelentek
házhelyért, ebből a bizottság
kat kitörölt, maradtak 65.
Most a napokban egy rept-
zottság érkezett Ceöldömölkre
megváltoztatva ezt és dr B-
nyái Adám földbírtokos b-
jelöltje ki ezen célra és itt i-
helyért csak 11-en jelentek
eddig, pedig Ceöldömölkón a
lakáshány, mert a közö-
kossága erősen megnöveked-
egy megürződés lakásra is
is jelentkeznek.

A Ceöldömölki Hírlap

a harcok magyars-
képviseli. Érted is!
Olvasd! Terjeszd!

**Nyulbört, szörmét,
tollat
legmagasabb áron
vesz**

TÁBITH GÁSPÁR, SÁRVÁR